GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Dumineс'a, Fói'a, candu concedu ajutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe ½ 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu 2½ galbini mon. sunătória.

Anulu XXXIII.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Taxa'a timbrala a 30 cr. de fiecare publicare.

Nr. 54. **Brasiovu 27|15 Iuliu** **1870.**

MONARCHI'A AUSTRO-UNGARICA.

Transilvani'a.

Brasiovu 25 Iuliu 1870.

Resbelulu a luatu inceputu in 19 dupa amédi, fara cá descrierea atacului se póta patrunde prin telegrame, fiinduca orice vine dela Rinu se strecóra prin sit'a prusienésca. La Bucuresci sosi inse in 19 unu telegramu privatu, care anuncia, ca francesii bombardéza cetatea Coloni'a (?) dela Rinu. La Saarbrücken se intemplá unu atacu nesangerosu intre unu despartiementu de chasseuri franci, cari intreprinsera o recunoscere si intre ulanii si infanteria prusiana, cari ii respinsera pe teritoriulu francesu. Mac-Mahon comanda la Rinu.

Unu telegramu din Basel 20 Iuliu scrie, ca se asteptá, cá in 21 armat'a francesa cu 10 divisiuni se intre in Germani'a de sudu, cu misiunea de a o ocupá pentrucá se impedece armarea corpuriloru.

In 21 imperatulu Napoleonu sosi in cuartirulu generalu in Nancy.

In 22 Iuliu corpulu legislativu alu Franciei fù primitu in Tuilerii. Presiedintele camerei Schneider in adresara catra imperatulu, descoperi dorintiele cele mai calduróse ale natiunei francese, uranduí cá aceste se insociésca pe imperatulu si pe armata si incredintiandulu, ca póte predá fara ingrigiare regentí'a imperatesei.

Imperatulu Napoleonu respunse intre altele, ca a facutu tóte ce i stá prin putintia pentru a incungiurá belulu, inse Prusi'a l'a provocatu. Deci incredintiéza tiér'a imperatesei cu cuvintele: plecandu cu fiiulu meu la armata incredu tierei pe imperatésa, ér' pe fiiu lu ducu in campania, pentrucá se invetie a servi patriei sale. Astadi va fi lupt'a incinsa póte pe tóta lini'a.

Austri'a, cu tóte, ca diurnalele cechice vorbescu, cumca se facu concentratiuni de trupe si cumca intre Pardubitz si Trautenau se face tabara, ér' altele vorbescu despre fortificarea fortaretiei Oderberg, remane in neutralitate, inse numai pana candu va remané si Rusi'a, dupa cum notificá si Franciei. —Intr'acea „Wiener Morgenpost" publica unu tractatu pruso-rusescu, care e amenintiatoriu Austriei, fiinduca desemnéza Carpatii de nordu, cá marginea poftei de cuceriri pruso-rusesci. Internunciulu Franciei au sositu in Vien'a si se primi de catra imperatulu cu caldura. —

In Vien'a se tienu mereu in cercurile mai inalte consilie, la cari ieau parte si c. Andrássy si colónelulu de honvedi Ghiczy. Resultatulu cine sci, déca lu vomu ceti, pana a nu lu vedé pusu in lucrare.

Rusi'a arméza. „A. Allg. Ztg." publica din Poloni'a, cumca catu de curendu se va concentra in Poloni'a o armat'a rusésca de vreo una suta mii, din cari 75 mii se voru postá la confiniele de catra amédi si apusu, ér' 25 voru remané in tabar'a dela Varsiavi'a. Se scrie, ca principele Gortschakoff se astépta acum in Vien'a. Diurnalele germane scriu acum, ca Gortschakoff n'a fostu in Parisu. — Intr'acea „Reform'a", diurnalulu lui Andrássy striga, ca ungurii au dreptulu a pretinde, cá Austri'a se nu se considere cá o parte intregitória din Germani'a, ci numai cá statu de sene. „Noi nu vremu, cá Austri'a se faca politica de rasa in momentulu, candu aceste rase ar' nimicio." Va invinge Prusi'a, Austri'a e periclitata; perde Prusi'a ca se va arunca in bracielе Rusiei si atunci ungurii suntu mai periclitati, si cu tóte acestea atatea simpathii pentru Prusi'a." —

Va se dica, ca „Reform'a" pórta frica, ca Austri'a se va amesteca pentru a-si recapatá influiuti'a in Germani'a; si tocma publica „N. fr. Pr.", ca regimulu austriacu a cerutu declaratiune dela Bavari'a, ca pentrucе s'a opritu comunicarea cu drumulu de feru atatu catra Pasavi'a catu si catra laculu Boden, pentruca prin mesur'a acést'a se amenintia fórte multu interesele economiei populare ale Austro-Ungariei. Respunsulu nu lu scimu; se scie inse, ca Bavari'a sub comand'a principelui de corónа alu Prusiei a miscatu armat'a catra apusu si preste Bamberg si Nürnberg s'au si transportatu in Bavari'a 46 mii fetiori prusieni, cá se ocupe tabar'a cea intarita cu valuri dela Ulm, in marginea Würtembergei. Würtemberg'a inca iea parte la resbelu in contra Franciei si marele ducatu Baden a si postatu 30 mii la Kehl facia cu Argentoratu (Strassburg) si aici se crede, ca se va fi bombardatu Kehlulu, unde s'au derimatu tóte podurile. 50 de mii ostasi ai Sacsoniei inca se tramisera si venira in locu prusiani. De alta parte Austri'a, Anglí'a si Rusi'a cu statele americane au facutu pasii de lipsa pentru a sustiené corabiatulu pe marea germana de nordu. In aceste impregiurari „Reform'a", pórta frica si striga: neutralitate armata in Austri'a. —

Dupa diurnalulu militariu „Vedette" Franci'a póte aduce in lupta la 600 mii fetiori cu 224 baterii afara de 490 nai cu 6100 tunuri si o suta mii marinari, ér' Prusi'a cam totu pe atat'a. — Lupt'a va fi fórte seriósa, dupa cum dicu diurnalele Franciei, care pórta astfeliu de vorba: Avemu a sacrificá milióne de bani si de ómeni, cá celu pucinu pentru ultim'a data se nu se mai iè pretecste din faimosulu ecuilibriu europénu pentru nóue resbele. Odata pentru totudeun'a se finimu. Se ne batemu bine, dar' inse pentru ultima data. — Facia cu aceste fapte si resolutiuni avemu a ne asteptá la evenimente mari neprécalculate, care se voru nasce din armarea cea necontenita de pana acum, fiinduca de materia aprindiatória suntu impregnate statele si cele mici si cele mari. —

Brasiovu in Iuliu 1870.

Din diuariulu unui calatoriu prin Fagarasiu.

Cate ilusiuni -si face cineva candu, dupa unu cursu de 4—5 ani de studiu se intórce in patri'a sa cu capulu plinu de teorii frumóse, ce si le-a castigatu din prelegerile, scrierile si conversarile renumitiloru juristi si profesori de drepturi din universitatea Vienei. Cate inchipuiri -si face cineva in optimismulu seu, propunendu-si a da sufletu acestoru teorii si a le aplica in pracse pentru concetatiani si consangenii sei! Cu astfeliu de ilusiuni si sub impresiunea estorufeliu de cugete me apropieamu de Fagarasiu, trecundu prin frumósele campie, livedi si dumbrave, lasandu la drépta maretii Carpati cu vervurile loru plesiuge, dara scutite de arsitia, parte prin norii cei formeza pocapiulu, parte prin néu'a, ce nici odata nu i parasesce, éra la siang'a Oltulu sierpuitoriu.

Éca si Fagarasiulu, istoriculu Fagarasiu cu cele mai pretiuite réminiscentie ale demultu trecului! Aici me otarisemu a poposi; aveamu a cerceta unu vechiu amicu si consangeanu, caruia i amu promisu alu canta cu tóta ardinti'a ce portamu de a imbraciusia pe ai mei in tiér'a Barsei, pe cari nu i vediusemu de 4 ani si nu me vediusera. Primirea cordiala ce mi se facù, bucatele si beuturele cele bune, ce nu le gustasemu de 4 ani, me ducea in ipsita a remané in Fagarasiu multu timpu, totusi simtieamu in mine o potere, ce me impingea catra Brasiovu incatu a 2 di in 5 Iuliu scuiandume spusei amicului, ca post'a de astadi me va duce mai de parte, spre care scopu voiéamu indata a me si prenumera. Remana astadi, mi dice amiculu, ca avemu adunarea representantiei districtuale, care speru se devina interesanta. Ai cetitu in federatiune? O se fia interpelatu oficiolatulu despre reportulu **celu** scandalosu ce la tramisu fiscalu districtualu ministeriului prin oficiolatu, precum si despre paralele ce, se dice, a le fi primitu oficiolatulu, tramise de gubernu, pentru alegerea renumitului deputatu dietalu Benedek? A! in modulu acesta me potu astadi delecta in a fi martoru oculatu alu unei vietie constitutionale si parlamentarie romanesci in miniatura. O se remanu.

Dupa 10 óre se incepù siedinti'a, se verificara membrii, erau vreo 40 insi presenti, dintre cari parte mare amploiatii districtului, pentru ca partea cea mai mare, ocupata cu lucrulu campului, lipsiea.

Dupa indatinat'a bineventare din partea capitanului supremu se cetira mai multi articlii de lege, toti in limb'a maghiara (!). La obiectulu acesta, cerendu adv. P. cuventulu, face urmatóri'a propunere:

„Comitetulu districtuale se decida a se face o representatiune, prin care se se córa modificarea art. XI sunatoriu despre promulgarea legiloru si intrarea loru in valóre intru acolo, cá o lege numai atunci se se primésca de promulgata si obligatória, dupa ce s'a tradusu in tóte limbele patriei, ér' dupa traducere se se incunoscientieze diet'a, dela care incunoscientiare in 15 dile -si iea valórea."

Motivele acestei propuneri suntu: Déca sta acelu principiu, ca cu necunoscienti'a si necunóscerea legei nu se póte nime escusá, atunci urméza si se presupune, ca pentru a se puté urmá aceluia trebuie, cá legea se se aduca la cunoscienti'a tuturoru cetatianiloru; si fiinduca nu toti cetatianii suntu unguri si cunoscu limb'a ungurésca, dar' nici potu fi obligati la acésta, asia regimulu si legislatiunea e indetorata a eda legile astfeliu, incatu tuturoru cetatianiloru se le fia posibila intielegerea si castigarea loru in acea limba, in care o precepu. Afara de aceea legea despre nationalitati indetoréza regimulu a traduce in tóte limbele patriei legile etc. Acést'a propunere se primesce unanimu.

O representatiune tramisa, cum mi se pare, din partea districtului iazigiloru si cumaniloru spre sprijinire la dieta, in care se combate cu argumentele cele mai logice si neinfrante spiritulu aristocraticu si absolutisticu alu proiectului, ce se desbate astadi in dieta pentru regularea municipialoru, se partinesce de membrii romani ai comitetului si o facu de a loru. Reportulu trimestrale despre administrati'a districtului ne spuse ca drumurile suntu in stare rea, ca biraii slugiloru (szolgabiró, pretoru)

cu pucine escepţiune suntu neascultatori in implinirea ordiniloru si asia starea administratii fiindu pe man'a esterufeliu de ómeni si a unoru notari si judi pecatosi, nu e tocma de laudatu.

Din discursurile urmate acestui reportu, m'amu convinsu, ca protectiunile ómeniloru obscuri cu delaturarea ómeniloru capaci si apti, este in districtulu Fagarasiului la ordinea dilei, si asta cu deosebire din causa, ca unii din oficiali si toti birasi slugiloru nu suntu juristi si ca atari au formatu o coalitiune a la unio trium nationum pentru departarea mucosiloru de juristi, cari déca le dai pane (dice coalitiunea), apoi pretendu a sci mai multu, cá tine si -ti face si concurintia.

Vinu acum ad fortissimum virum!

(Va urmá.)

In interesulu instructiunei poporului.

Paragrafulu 133 alu art. de lege XXXVIII din 1868 prescrisa, cá fiecare invetiatoriu poporalu, carele nu posiede documente despre cualificatiunea prescrisa de invetiatoriu, se-si castige atari documente mai pre urma.

Drept'aceea consiliulu scolasticu alu comitatului Albei superiore fece una representatiune la inaltulu ministeriu reg. ung. de instructiune, cerendu, cá pre timpulu ferieloru presente de véra se se infiintieze pre teritoriulu comitatului in Heghigu si in Bürkös dóue cursure preparandiali provisorice.

Inaltulu ministeriu a incuvenintiatu acésta cerere, — ceea ce se aduce prin acést'a la cunoscinti'a publica cu acea, cumca cursurele preparandiali provisorice se voru deschide la 15 Augustu a. c. in Heghigu si in Bürkös; voru dură siése septemani; voru fi primiti intr'ensele invetiatori din ori care municipiu din tiéra; cei ce voru fi provediuti din lad'a statului cu cate 50 cruciari pre di, ér' din partea comuneloru Heghigu si Bürkös dupre potintia cu cortelele de lipsa.

Limb'a propunerei va fi dupre a celoru ce voru luá parte la aceste cursure cea romanésca, nemtiésca si ungurésca.

Doritorii de a veni la aceste cursure preparandiali voru avé de a se adresá de timpuriu in scrisu la subscrisulu inspectoriu scolasticu in Heghigu.

Ludovicu Réthy m/p.

Sangeorgiu romanu

districtulu Naseudu din 9 Iuliu 1870.

Ecsamenele. Astadi in 9 l. c. s'au tienutu sub presidiulu rms. d. vicariu Grigoriu Moisilu ecsamenulu de véra in tóte trei clasele scólei pop. sup. de aici. — Numerulu prunciloru, cari au cercetatu scól'a in anulu acest'a este 196, dintre cari 37 insi din unele comune inscolate aici, ér' cealalti toti din opidulu Sangeorgiu. — De facia la ecsamenu amu avutu norocire a avea — intre altii, atatu inainte catu si dupa amédi — pre multu stimatii dd. Nicolae Sandru de Viest supra-locotenente emeritu si mare proprietariu, si Ioane Maioru asemenea proprietariu mare in Reginulu sasescu, cari au avutu bunatate a darui cá premiu la prunci o suma de 15 fl. v. a., o suma fórte considerabila pentru noi si respective pentru prunci.

Acesti prea demni romani venindu cá óspeti la scaldele minerale de aici au alergatu — lasandu tóte — si la templ'a Minervei, la fragedulu ei poporu adunatu in giurulu ei, — si au datu astfeliu dovada, catu de multu se intereséza dloru de luminarea poporului romanescu. Cu o dovada mai multu, ca nu traiescu numai pentru dloru, ci si pentru bunastarea, redicarea si luminarea poporului romanu, cu o dovada mai multu, catu de tare iubescu si incuragiaza dloru tinerimea si pre noi, armati cu dorinti'a insetata pentru a ne vedé scosi din intunerecu si redicati acolo, unde trebuie se fia si poporulu romanu. — Maguliti de acesta onóre ce ne-au facutu acesti demni barbati, ii rogamu, se primésca dela noi cea mai caldurósa multiamita publica, si asigurarea: ca pruncutii, catra cari au aratatu atata iubire nu i voru uitá si voru incepe inca de pre acuma a cunósce si stimá pre adeveratii romani.—

A. Domide, invetiatoriu.

Invitatiune

la adunarea generale a despartiementului cerc. 8-le (Alb'a Iulia), care prin acést'a amu onóre a o conchiamá

la Teiusiu in beseric'a romana

pre 31 a lunei cur. si care se va incepe la 9½ óre inainte de amédi.

Obiecte de pertractatu voru fi:

1. Reportulu directorelui subscrisu despre activitatea de pana acum a comitetului concerninte.

2. Propunerile in privinti'a midiulóceloru de luatu pentru progresarea Asociatiunei transilvane pentru lit. rom. etc. preste totu si a reuniunei desp. cerc. 8-le in decsebi.

3. Renunciarea directorelui subscrisu la postulu seu onorificu, din caus'a devenirei lui in restempu de Jurium Inspectore alu dominioloru archidiecesane din Blasiu cu locuinti'a stramutata din Alb'a Iulia aici, si in urm'a devenirei lui in restempu si de membru de comitetu alesu pentru despartiementulu cerc. Blasiu, — si alegerea unui directore nou.

Dupa cari voru urmá:

4. Discursurile prin cari se va invetiá poporulu despre acea, ce i strica si i folosesce, — si disertatiunile despre economia, industria si comerciu, — ce nu cumva ar' avé vóie unulu ori altulu dintre membri a le-tiené.

La care adunare prin acésta poftescu pre toti membri fundatori, ordinari ori onorari ai Asociatiunei transilvane locuitori in despartiementulu cerc. 8-le, precum pre toti membri ajutatori din acestu despartiementu, nu altcum pre tóta inteligenti'a din giuru, si pre toti acei din poporu, cari -si afla placere a fi de facia la unele astfeliu de adunari.

Blasiu in 18 Iuliu 1870.

Dr. Iac. Brendusianu m/p.,
directore.

Discursulu

deputatului Dr. Iosifu Hodosiu

(tienutu in 13 Iuliu in camer'a repr. Ungariei.)

Onorabila camera! Candu asiu nutrí in mine ura séu rea vointia facia chiaru cu natiunea maghiara; candu asiu poté voi periclitarea séu nefericirea patriei nóstre comune; candu asiu poté dorí, cá natiunea mea romana se fia si mai asuprita de catu precum este sub guvernulu de acum: candu asiu fi inimicu de mórte alu independintiei preste totu si alu independentiei patriei in specie, si candu asemene inimicu asiu fi alu perfectei egalitati si alu libertatii nationali: atunci da, — atunci asiu poté primí proiectulu de lege alu ministeriului despre organisarea municipieloru. (Stang'a: Asia este.)

Dar' finduca nu vreu, cá acelu elementu, care de atate ori a periclitatu independintí'a patriei nóstre, si care de atate ori a voitu a-si validá dominatiunea si limb'a in tiér'a nóstra — dicu — finduca nu vreu, cá acelu elementu se mai pota face vreodata acést'a; dar' finduca nici aceea nu vreu, cá o natiune séu nationalitate, fia ori care aici in patria, se domnésca asupra altei natiuni séu nationalitati in nici o privintia; si finduca vreu independintia, vreu independintí'a patriei mele, si vreu cea mai perfecta egalitate, si vreu libertate nationale, si vreu autonomi'a séu selfgurvernementu: asia nu potu voí, nu potu adoptá nici macaru in generalu proiectulu de lege ce amu memoratu mai in susu. (Aprobari in stang'a.)

Nu me voiu demite, onor. camera, in dispositiunile speciali ale acestui proiectu de lege. Au facutu-o acést'a altii si multi inaintea mea, si cu mai bunu efectu decatu cum póte mi-ar' succede mie.

Dar' nu voiu dice nici aceea, ca guvernulu ar' urmarí politica inalta prin acestu proiectu de lege; ca-ci, déca politic'a guvernului este asuprirea nationalitatiloru din tiéra, déca politic'a guvernului este aceea, cá se se sustiena pre sine si partitulu seu in detrimentulu natiunilor ce locuiescu acésta patria: atunci, domniloru, dupa mine, o asemene politica nici decum nu este politica inalta, ci este o pré pusila si pré de diosu politica. (Aprobari in stang'a.)

Si lucru curiosu! guvernulu totusi acésta politica urméza. Din carti, din carti de legi si cu fapte o voiu documentá.

Da, domniloru, voiescu a aratá si a constatá, ca guvernulu nu numai dela 1867 incóce, ci inca inainte de 1848 urméza politica opresiva si agresiva facia cu nationalitatile nemaghiare.

Domniloru, pre timpulu candu aduceati legi in limb'a latina, aduceati legi cu multu mai bune decatu de candu ati inceputu a le aduce in limb'a maghiara; de aici inainte ati adusu legi, care de care mai rea.

Nu voiu citá acele legi aduse in limb'a latina, pre cari se baséza autonomi'a si dreptulu de independentia a tierei; domni'a-vóstra le sciti aceste pré bine, le sciti mai bine decatu mine. Dar' sciti pré bine si aceea, ca chiaru prin legi aduse in limb'a maghiara ati sacrificatu acea autonomia si acelu dreptu de independentia, si — ati creatu dualismulu, care prin fatalitatea sa este de o natura atatu de grava, incatu, pentru a'lu poté sustiené, trebuie se sacrificati pre tóta diu'a cate unu dreptu. (Stang'a: Asia este.) Si sacrati drepturile, pentru ce? pentru ca natiunile tierei se nu póta ajunge la egalitate nationale. Acést'a este politic'a guvernului.

Amu disu, dloru, ca guvernulu nu numai dela 1861 incóce, ci inca inainte de 1848 a urmatu politica opresiva si agresiva facia cu nationalitatile nemaghiare. Asia, la an. 1836, candu s'a introdusu in legislatiune limb'a maghiara, guvernulu s'a cugetatu, cum se introduca, se impuna limb'a maghiara tuturoru locuitoriloru, tuturoru nationalitatiloru, si s'a cugetatu, cum in acésta patria, in patri'a nationalitatiloru, egalitatea de limba si de nationalitate nici odata se nu se realiseze. Acésta idea cá unu firu rosiu, precum se dice, eu asiu dice cá unu firu negru, trece prin tóte faptele guvernului si prin mai tóte legile.

Nu voiu citá legile dela 1836, trecu indata la legile dela an. 1840, ca-ci aceste au mersu mai departe decatu cele dela an. 1836.

Asia, art. VI de lege dela an. 1840, care tractéza despre limb'a maghiara, dispune cá tóte autoritatile bescericesci, fia de orice relegiune voru fi, se pórte corespondintiele numai in limb'a maghiara; matriculele botezatiloru, cununatiloru, mortiloru in tóte besericele se se scria numai in limb'a maghiara; predicatori, preoti, caplani in orice relegiune numai aceia se se aplice, cari sciu limb'a maghiara. Permiteti-mi, se ve citescu chiaru cuvintele legei. Articlulu memoratu la § 4 dice: „az egyházi törvényhatóságok . . . az ország határain belül levelezést egyedül magyar nyelven folytatni tartoznak"; § 7 tiene: „Oly helyeken is" — aici trebuie se me intrerumpu si se esplicu ce insemnéza acestu „is". Pre candu, dupa art. III § 4 dela an. 1836, matriculele numai acolo se faceau ungaresce, unde predicatiunile se tieneau in limb'a maghiara, pre atunci la an. 1840 art. VI § 7 dice: cá si in acele locuri, unde predicatiunile nu se tienu in limb'a maghiara, matriculele trebe se se scria ungaresce: „Oly helyeken is, hol a gyülekezetbez szent beszédek magyar nyelven nem tartatnak, . . . az anyakönyvek magyar nyelven irassanak". In fine § 8 dispune: „minden vallásbeli külömbség nélkül plébánusoknak, egyházi szónokoknak, káplánoknak és segédeknek olyak alkalmaztassanak, kik a magyar nyelvet tudják."

Cine nu vede, dloru, ca aceste vatama nu numai principiulu si sentiulu nationalu, dar' vatama si dreptulu de autonomia alu besericeloru.

Dar' acést'a a fostu politic'a guvernului.

Si mai departe au mersu legile dela an. 1844. — Aceste ordina acum si aceea, ca resolutiunile séu decisiunile asupra supliceloru particulariloru — de orice nationalitate — inca se se faca numai in limb'a maghiara; cá tribunalele eclesiastice de orice relegiune se aduca sententiele in limb'a maghiara, si numai in acésta limba se pórte corespondintiele cu alte tribunale séu autoritati publice; ca, in tóta tiér'a, limb'a instructiunei in tóte scólele se fia esclusivu cea maghiara. Nu voiu cită aici paragrafii, ca-ci aceste le-amu luatu din cuventu in cuventu din legea ce amu memoratu, din art. III dela an. 1844.

Este evidentu, dloru, ca si aceste legi, cá si cele dela an. 1840, suntu in contra principiului de nationalitate, ataca sentiulu nationalu, impedéca cultur'a nationale, nu numai, ci ele, cá si cele dela an. 1840, vatama autonomi'a besericeloru.

Dar' acést'a a fostu politic'a guvernului.

Se intielege, ca in asta privintia nici legile dela an. 1848 n'au potutu se remana indereptu. — Dar' ele cam pucinu aveau de facutu, ca-ci legile cari le-amu citatu, s'au ingrigitu indestulu de a introduce limb'a maghiara pana in cea din urma coliba a tieranilor romani. Legiloru din 1848 nu le remasese alta decatu a legá ecsercitiulu drepturiloru politice de cunoscinti'a limbei maghiare. Asia, articlulu de lege despre alegerea deputatiloru ordina, ca numai acel'a póte fi alesu deputatu, care scie limb'a maghiara. Articlulu de lege despre municipie, nu -mi aducu aminte la care §, dice, ca limb'a consultariloru atatu in adunarile catu si

in comitetele municipieloru pentru Ungari'a este esclusivu cea maghiara.

Eu, dloru, nu acusu, nu condamnu aici natiunea maghiara; eu condamnu guvernulu; eu vedu aici pretotindene man'a guvernului, si dicu, si voiu a demunstrá, ca politic'a guvernului a fostu un'a din cele mai ratecite.

Lucru naturalu, ca ardelenii n'au potutu se remana indereptulu celoru din Ungari'a; pentru ca, precum istoriculu Cserey bine a insemnatu, ardelenii tóte relele le-a invetiatu dela cei din Ungari'a.

Nu voiu citá tóte legile ce s'au adusu sub guvernele Transilvaniei contra nationalitatiloru si in specia contra romaniloru. Ve rogu inse, se -mi dati voia a citá unu § din legea ce s'a adusu in Transilvani'a la an. 1842, fiinduca acest'a revarsa lumina asupra tendintiei de maghiarisare.

§ 8 din legea dela an. 1842 dice: „Exceptis scholis Saxonum — va se dica: si atunci se lingusiá sasiloru, precum vreti acum a i lingusi cu proiectulu de lege ce este in discutiune — asia dar': „Exceptis scholis Saxonum in gremio eiusdem nationis existentibus, quibusvis institutis educandae juventutis destinatis, militaribus quoque huc intellectis, omnes scientiae indiscriminatim, hungarica docebuntur lingua. Dispositio tamen isthaec respectu scholarum graeci ritus Unitorum et Disunitorum post decem tantum annos obligandi vim obtinebit."

Si lucru curiosu, onorabila camera, ca la diece ani, adica la an. 1852, erá se se introduca in tóte scólele din tiéra limb'a germana. Cine scie, ca preste diece ani, adica la an. 1880, cine va domní la noi cu proiectulu de lege ce acum voiti a lu votá?

Dupa aceste, ordina acelu articlu de lege, cá in tóte scólele romane séu de alta nationalitate se se aplice profesori de limb'a maghiara pana atunci „donec super imbuenda lingua hungarica plebe valachica occasione coordinationis scholarum inferiorum via legislationis uberius prospectum fuerit."

Cine nu vede, dloru, ca scopulu acestoru legi a fostu maghiarisarea, ca ele erau indreptate contra ecsistentiei nationali a romaniloru si altoru natiuni nemaghiare din tiéra?

La aceste legi s'au mai adusu legile de uniune dela an. 1848, cari inca erau indreptate contra nationalitatiloru si in specie contra romaniloru.

Se intielege, ca n'ar trebuí se aducu inainte, ca natiunea romana totudéun'a si-a redicatu cuventulu contra acestei politice funeste a guvernului, si ca natiunea romana nici odata n'a lipsitu de a reclamá contra crearei astorufeliu de legi.

Totusi, fiinduca amu vorbitu chiaru despre articlulu de lege dela an. 1842, se mi fia permisu a ve memorá si aceea, ca chiaru acest'a este articlulu contra carui consistoriulu romanu de atunci din Blasiu si-a redicatu cuventulu si a protestatu contra crearei lui. Acestu consistoriu, dupace spune in protestulu seu, ca suntu in Transilvani'a tracturi „in quibus cognitio lingvae hungaricae nulli usui est modo neque futura", astfeliu continua: „Finis scholarum blasiensium juxta benignam divorum Austriae imperatorum intentionem paternamque propensionem fuit: ut scholae istae essent institutum nationale, culturae morali religiosae et literariae inter valachos promovendae inserviturum, et intime persvasi sumus huic fini obtinendo nullum medium superesse aptius lingva valachica, ut pote materna, hoc medio usi fuere etiam maiores nostri semper, utimurque hodie, hac lingva imbuti sacerdotes ac edocti scientias ad nobilem illum finem necessarias, ipsi etiam virtutem et religionem coluerunt; est igitur evidens, lingvam hanc e scholis nisi cum periculo morum ac religiositatis et, quod nobis non minus dolorosum est, cum ruina charae nationalitatis eliminari non posse" Fatemur autem sincere — si aici ve ceru atentiunea — fatemur autem sincere, non tantum post decem annos — legea punea diece ani — sed neque post decem saecula, imo nullo unquam tempore, nos nationemque nostram lege obligari posse, quae moralitati ac religiositati periculum et obicem, nationalitati vero ruinam parat ac interitum."

Asemene, ce privesce legile de uniune dela an. 1848, natiunea romana si-a redicatu cuventulu si a protestatu contra crearei acelora legi. Asia, natiunea romana in marea adunare nationale din Blasiu, dela 15 Maiu 1848, in conclusiunile sale, punctulu 16, dice: „Natiunea romana cere, cá conlocuitóriele natiuni nici decum se nu iè la desbatere caus'a uniunei cu Ungari'a, pana candu natiunea romana nu va fi constituita si organisata cu votu decisivu si deliberativu in camer'a legislativa; ér', din contra, déca diet'a Transilvaniei ar' voí totusi a se lasá in pertractarea aceleiasi uniuni, de noi fara noi, atunci natiunea romana protestéza cu solemnitate." (Oratorele spune acestu citatu si unguresce.)

Si acum, dloru, in faci'a proiectului de lege, de care ne ocupamu, nu numai natiunea romana, ci chiaru si natiunea maghiara ar' poté dice cu consistoriulu din Blasiu: „Fatemur autem sincere, nullo unquam tempore, nos nationemque nostram lege obligari posse, quae libertati ac religiositati periculum et obicem, nationalitati vero ruinam parat ac interitum."

Si ce a resultatu dupa aceste legi, ce a urmatu acestei politice?

A urmatu 1849, 1850, 51, 52 si asia mai departe pana la 1861 si 1867.

Dupa an. 1849, si mai alesu dela an. 1867 incóce, candu, precum se dice, s'a restituitu constitutiunea si s'a formatu ministeriulu, totu omulu credea, ca guvernulu, invetiandu din trecutu, va parasí politic'a opresiva si agresiva de pana atunci; si o credea totu omulu cu atatu mai vertosu, ca-ci chiaru in fotoliurile ministeriali siedu barbati, cari intorcenduse a casa din esiliu, profesau cu totulu alte idee despre cestiunea nationalitatiloru, decatu precum suntu acele, pre cari vreu se le aplice acum. Dar' asia se vede, ca comoditatea si placerea orba de a domní, i a facutu se uite ideele sanetóse ale principiului nationalu, si elu, guvernulu, si partitulu seu continua si astadi, continua cu patima, aceea politica opresiva.

La an. 1867, a creatu guvernulu prin partitulu seu articlulu XII de lege. Prin acést'a a devenitu nepotintiosu de a desvoltá ideele liberali in tiéra, ca-ci, este subordinata altui guvernu. Si cu tóte aceste, nepotintiosu in susu, guvernulu a inceputu a creá legi aici in tiéra, cari tóte suntu asupritórie nationalitatiloru, tóte suntu indreptate contra acestor'a.

Asia fece a se votá legea pentru invetiamentulu poporului, alu carei scopu, ca este maghiarisarea, numai orbulu nu vede. A creatu legea asia numita pentru nationalitati, prin care toti cetatianii, — fia de orice nationalitate voru fi, — se decretéza de maghiari. A creatu legea uniunei, prin carea a rapitu una tiéra de autonomi'a sa. A creatu legea pentru organisarea tribunaleloru, prin care acum cá si atunci a inceputu a stirbí drepturile de autonomia a municipalitatiloru. Si acum vine a creá legea pentru organisarea municipieloru, prin carea va lua si cea mai din urma garantia a drepturiloru constitutionali.

Noi totudéun'a amu reclamatu si ne-amu opusu la crearea acestoru legi. Dar' guvernulu le-a voitu, si prin maioritatea abediente le-a si avutu; elu va avé si legea, care acum o discutamu.

Si pentru ce voiti cu totu pretiulu a creá acésta lege? Pentru ca ve temeti de nationalitati, ve temeti in specie de romani. (Strigari in stang'a: adeveratu! asia este!) Si in acésta temere nefundata, guvernulu e gat'a a sacrificá constitutiune, drepturile tierei, pre sine, pre natiunea sa si tota; e gat'a a luá drepturile cetatianiloru, a asuprí pre nationalitati, cari suntu aici a casa, si intr'acea lasa portile deschise unui elementu, care si pana astadi a petrunsu degia prin tóte vinele patriei.

Din ministru de interne, in naivitatea sa cinica (ilaritate), a disu, ca tocmai in interesulu nationalitatiloru se aduce acésta lege despre organisarea municipieloru; ca-ci prin candidatiunea comitelui supremu la alegerea de oficiali este usi'a deschisa la posibilitatea de a fi alesi chiaru romani. Me va ertá dlu ministru de interne, déca i voiu observá aici, ca acést'a este asemene acelui faptu istoricu candu, sub Leopoldu I., se tramisese unu comisariu — nu -mi aduceu aminte numele — in Transilvani'a cá se tracteze cu staturile si ordurile despre drepturile tierei, si comisariulu la orice intrebare, la orice obiectiune n'avea altu respunsu decatu: „vultis non vultis, sua maiestas protegit vos", vreti nu vreti, maiestatea sa ve protege. Asia si dlu ministru; ori catu i dicemu si i aratamu cu argumente, ca legea ast'a este rea pentru noi, elu n'are altu respunsu, decatu ca legea ast'a ne protege.

Dar' sub astfeliu de protectiune, eu tare me temu, ca dvóstra veti fi cei d'antai, cari prin legea acést'a veti merge deadreptulu in Reichsrath. Cum? Nu se póte negá, ca principele este in dreptu a-si luá ministeriulu din minoritatea parlamentului, punemu un'a absolutistica; nu se póte negá, ca unu astfeliu de ministeriu póte consilliá principelui de a disolvá camer'a, si o disolva; nu se póte negá, ca dupa proiectulu de acum de lege, ministeriulu póte dá ordinatiuni contra legei; apoi scimu, ca ministeriulu numesce pre comitii supremi, si nu se póte negá, ca totu dupa acestu proiectu de lege, comitii supremi potu substituí, adica potu numí pre oficialii municipalitatiloru: acum spuneti -mi, pre langa unu astfeliu de organismu, nu este posibilu a merge deadreptulu in Reichsrath, mai alesu, ca la noi se alegu deputatii si numai cu cate unu voto. (Aprobari in stang'a.)

Onorabila camera, totudéun'a candu se desbate o cestiune momentósa, precum este si cea de facia, se aduce de argumentu „unitatea tierei", si deodata cu acést'a se facu acele obiectiuni stereotipe, ca nationalitatile si mai alesu romanii ar' gravitá in afara. Eu, ce se tiene de acésta gravitare in afara, nu mai observu nimica, ca-ci amu facutu observatiunile mele de atate ori; dar' nu voiu observá nici la acea „unitate de statu" ce totudéun'a ni se pune inainte; voiu dice numai, ca chiaru acestu proiectu de lege este, care nu consolidéza, ci din contra, periclitéza unitatea statului (aprobari in stang'a); si voiu mai dice, domniloru, ca atunci, candu se aducu legi prin cari poporulu se lipsesce de drepturile naturali, si cetatianii de drepturile politice, candu se aducu legi, cari asupresc pre nationalitati — atunci, onorabila camera, nu póte fi mai multu vorb'a despre gravitare in afara, ci atunci e vorb'a despre disolutiunea statului, numésca-se acestu statu Austri'a, séu Ungari'a, séu Austro-Ungari'a, séu ori cum se va numí. (Impresiune. Sgomotu.)

Domniloru, faceti acésta lege, pentru cá se sustieneti drepturile de autonomia ale municipalitatiloru? Dar' nu vedeti, ca acea lege este negatiunea a tóte drepturile de autonomia? Vreti se dati autonomia municipieloru, séu vreti se li o lasati cata o au avutu pana acum? Faceti atunci alta lege — si redati autonomi'a tiereloru mai antaiu: redati autonomi'a Transilvaniei si a Croatiei. . . .

Domniloru, eu, dupa tóte aceste, asiu vré se dau guvernului unu consiliu (se audimu); e fórte simplu. Guvernulu se nu se radime pre unu elementu, care, precum amu disu, s'a latitu degia prin tóte vinele tierei nóstre, si care, dorere, se latiesce si in vecin'a Romania, si care, adi-mane, -si va radicá capulu si in Ispani'a; radieme-se guvernulu pre nationalitatii, lase a se creá institutiuni liberali si nationali; dati cesarelui ce este a cesarelui, si lui Dumnedieu ce este a lui Dumnedieu; ér' Dumnedieulu si cesarele nostru se fia patri'a si popórele ei. (Aplause in stang'a.)

Si cu tóte aceste, domniloru din drépta, dvóstra veti votá acestu proiectu de lege, dvóstra trebuie se lu votati, ca-ci ati ajunsu la acea margine a abisului, de unde nu este reintórcere. Fia, cá numai dvóstra se cadeti in acelu abisu! (Aprobari in stang'a.)

Eu votezu in contra proiectului de lege. (Aprobari repetite in stang'a.) — „Fed."

In camer'a Ungariei se primi si §-lu XX cu votulu virilu séu aristocratu si plutocratu, cu tóta opunerea cea infocata. Altu documentu, ca maioritatea aristocratica nu va a sci de nici unu respectu, numai ca se si aiba asiediatu culcusiu pentru vecia. Mangaierea ne e, ca deputatii romani afara de Hosszu, Ioanoviciu si Ivaciocviciu, au votatu in contra proiectului, cá unu protestu din partea natiunei romane inca la finea desbaterei generali. — Ce voru face cei apasati? — —

Cronica esterna.

ROMANI'A. Atatu in numele francesiloru din Romani'a d. L. Mallefile, omu de litere francesu, catu si diurnalele oficiale din Franci'a „Constitutionel" si „Patrie", luandu cunoscientia despre votulu Romaniei respicatu in corpulu legislativu, ca unde va fi gintea latina acolo va fi si Romani'a, felicita guvernulu Romaniei pentru atitudinea ce a observatu in impregiurarile de facia si oficiósele dau asecurarea, ca Franci'a cá si mai inainte va dá Romaniei totu concursulu si tóta protectiunea sa.

Adunanti'a Romaniei s'a amenatu pana la 15 Novembre, terminulu intruniri, ér' in casu de asia se va convoca in modu estraordinariu. S'au unitu partitele? Unu sufletu si o anima se inspire acum pe toti. —

Statele germane conduse de aspiratiunile comune ale nationalitatii loru se alaturara tóte la Prusi'a, adica pangermanismulu s'a pusu in pitióre a se aperá in contra Franciei. Voru sari asemenea si statele latine pentru comun'a aperare? Pregatirile se facu? Numai dieulu Marte se inspire spiritulu lui in progeni'a sa, pentru aperarea comuneloru interese si a vietiei. — Tiarulu Petru celu mare in testamentulu seu a disu, ca in societate cu

germanii va da a invinge panlatinismulu, ca dupa aceea ii va fi usioru a inghiti si germanismulu, că se intemeieze imperatia universala a panslavismului in tóta Europ'a. Acum séu nici odata, dicu la acésta aparitiune francesii. —

Berlinu 18 Iuliu. **Discursulu regelui** dice: „Candidatur'a principelui germanu in tronulu Ispaniei, la care guvernele confederate au fostu cu totulu straine, presentá pentru confederatiune numai interesulu acela, ca lasá speranti'a de a obtiené basea unei guvernari posibile si bine organisate. Acésta candidatura a datu guvernului francesu pretecstulu de a pune inainte casulu de resbelu intr'unu modu de multu timpu necunoscutu in relatiunile diplomatice. De si pretecstulu a fostu inlaturatu, guvernulu francesu a insistatu, fara a tiené séma de binefacerile pacei. Germani'a a mai suferitu in timpurile trecute asemenea violintie in dreptulu ei, fiinduca nu sciea inca catu erea de tare. Astadi gintile germane suntu unite prin legatur'a dreptului si a unoru aspiratiuni comune: ea simte intr'ens'a vointi'a si poterea de a respunde la actele de violintia ce Franci'a reinnoiesce. Potu dice acést'a fara presumtiune. Acelea, de care depinde victori'a si invingerea, va sci se aprecieze respunderea ce incumbe aceluia, care impinge dóue mari si pacinice puteri la unu resbelu distrugetoriu. Poporulu germanu si poporulu francesu, amendoi gelosi de a se bucurá in o aceiasi mesura de binefacerile civilisatiunei si de o prosperitate in totudéun'a crescenda, suntu destinati la lupte mai salutarii decatu acelea, in cari se vérsa sangele. Dara acei cari suntu la putere in Franci'a au tienutu multu se esploateze orgoliulu legitimu, inse susceptibile, alu acestei mari natiuni vecine. Cá parintii nostrii, vomu luptá pentru libertatea si dreptulu nostru si Dumnedieu, care a fostu cu parintii nostrii, va fi si cu noi in acésta lupta, care nu va avé altu scopu decatu de a asecurá pacea Europei pentru totudéun'a."

Berlinu 19 Iuliu. D. de Bismark a anunciatu in parlamentu, ca solulu Franciei a tramisu guvernului declaratiunea de resbelu. Aclamatiuni entusiaste prin tribune. D. de Bismarh a disu, ca dupa cuvintele regelui, nu mai are nimicu se adauga.

In parlamentu fostii presiedinti au fostu reelesi. D. Simon a anunciatu, ca guvernulu cere unu creditu estraordinariu de 120 milióne talere. Parlamentulu va discutá mane adres'a catre regele. —

Berlinu 18 Iuliu. Municipalitatea a remisu astadi regelui una adresa, prin care ii multiamesce pentru mantienea demnitatii independintiei nationale, marturisindu'i totudeodata devotamentulu si iubirea poporatiunei.

Regele, primindu adres'a municipalitatii, a disu: „Nu suntu responsabile de acestu resbelu. Dumnedieu scie, déca trebuiea se refusu provocatiunea. Afirmatiunea ce amu primitu de prin tóte partile din Germani'a, si de preste mare, m'au intaritu si implutu de confiientia. Mari sacrificii se voru cere poporului meu. Suntemu resfaciati de victoriele ce amu repurtatu atatu de repede in cele dóue resbele fericite. De asta data inse nu ne va fi asia de lesne, dara sciu ceea ce amu a sperá de la armata, acestu instrumentu, care decide succesulu. Sciu asemenea ce trebuie a sperá dela cei, cari au vocatiunea a vindecá ranile si durerile ce va causá resbelulu." Regele, terminandu, multiami pentru caldurós'a primire ce i s'a facutu la 15 ale curentei. —

Parisu 20 Iuliu. Ducele de Grammontu comunica camérei, ca dela 19 Iuliu starea de resbelu ecsiste intre Franci'a cu Prusi'a si aliatii acestei din urma. —

Novissimu. Se scrie, ca Napoleonu se afla in tabera bolnavu. Aliantí'a francesa-italiana e fapta. Rom'a s'a asecuratu regelui Victoru Emanuelu si elu primi aliantí'a. — Corpulu Sacseniei de 50 mii a sositu la Eberbach. Crengulu puterei prusiene e intre Manheim si Worms, alu Bavariei in Pfalz. Entusiasmulu e de ambe partile nedumeritu. —

Localisarea belului cu intrarea Germaniei de sudu in resbelu nu se crede posibila. —

C. Andrássy mai remane in Vien'a, ordinatu la unu biurou alu curtii pentru consfatuire secreta. Reviczki si alti doi concipienti au sositu din Bud'a acolo. —

Diet'a Ungariei dupa finirea desbaterei legei municipale se va dechiara de finita; inse a dóua di indata se va conchiama, ér' sesiunea viitória, a treia di conchiamata de nou se va amana pe timpu nedeterminatu, pentrucá deputatii ori candu se se póta reconchiamá pe usioru. — —

ANUNCIU. Nicolae Fulea din comun'a Vac'a comitatulu Zarandu a repausatu in 17 Maiu a. c. a cui erede legitimu este Ioane Fulea nepotulu repausatului; de vreme ce acela de presentu se afla in Transilvani'a fara a se scire loculu, ca unde si cu ce se ocupa pentru de a luá parte la inventarea lasamentului, si a-si da declaratiunea ereditória, se provóca acela, ca de locu ce va capetá scirintia despre acestu casu de mórte se grabésca a veni si a se presentá la antisti'a din Vac'a.

Vac'a 19 Iuliu 1870.

Ioane Losu, notariulu.

Nr. 65. 3—3

Escriere de concursu.

La gimnasiulu romanu din Naseudu, la care cu 1-a Septembre a. c. se va deschide si a VIII-a clase, este vacante una statiune de profesoru ordinariu, cu unu salariu de 600 fl. v. a. si 80 fl. v. a. reluu de locuintia.

Aspirantii de a fi alesi si denumiti de atare profesore voru avé a documenta:

a) cumca au avutu pana acuma una portare buna morale;

b) cumca sciu perfectu limb'a romana, care este limba invetiamentului;

c) cumca au depusu ecsamele de maturitate cu succesu bunu;

d) cumca au absolvitu cursulu filosoficu la vreuna facultate filosofica;

e) cei, cari pre langa limb'a romana voru avé si cunosciinti'a perfecta a limbei maghiare si germane, apoi cari voru fi sierbitu si la alte gimnasia publice cá profesori cu succesu bunu, precum si, cari voru fi depusu censura de profesore, se voru preferi.

Competitorii la acést'a statiune au de a-si asterne suplicele la subscrisulu comitetu administratoriu de fundurile scolastice in Naseudu multu pana in 10 Augustu 1870.

Din siedinti'a comitetului administratoriu de fondurile scolastice.

Naseudu 7 Iuliu 1870.

Leontinu Lucchi m/p.,
vice-presiedinte.

Elia Burduhosu m/p.,
secret. substit.

ANUNCIU.

Subscrisulu -si lia onóre a face cunoscutu, ca are de vendutu, doi armesari de patru ani, prasiti din armesariu arabu, si épa englesa, de 15 pumni 3 policari inalti, de colórea narantiei, cómele si códele albe cá néu'a, in frunte ambi cu cate una péta alba, in trupu si in peru acesta raru, asia de bine imparechiati, catu in patru tieri nu se potu afla asia cai, parechia. — Doritorii de ai cumpera se binevoiésca a se adresa la subscrisulu.

Elisabetopole in 19 Iuliu 1870.

Iacobu Szentpéteri,
negutiatoriu de cai.
2—3

CURSURILE

la bursa in 26 Iuliu 1870 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	6 fl. 25	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	10 „ 98	„ „
Augsburg	—	—	133 „ 25	„ „
London	—	—	131 „ 75	„ „

INSTITUTU

de educatiune si instructiune pentru fete

in Brasiovu

condusu de

Dn'a Emili'a Humpel nascuta Maiorescu,

cu concursulu

domniloru **I. Fericeanu**, catechetu si profesoru de limb'a maghiara la gimnasiulu romanu; **Dr. I. Mesiota**, correctorulu gimnasiului romanu; **P. Dima**, profesoru la gimnasiulu romanu; **L. Korodi**, profesoru la gimnasiulu germanu; **I. Meschendörfer**, profesoru la scól'a reala germana; **P. Dück**, profesoru la scól'a primaria germana din Brasiovu etc.

Cursulu de instructiune cuprinde trei despartiemente:

I.

1 clasa pregatitória ce se petrece in cursu de 1 anu séu 2 ani, dupa etatea, capacitatea, instructiunea anteriora a elevei. Aici se invétia: Scrierea si cetirea combinate (dupa metod'a cea nóua); socotéla si anume cele 4 operatiuni cu numerii 1—100 (dupa metod'a cea nóua); principie de musica, lucrulu de mana, cu permisiunea parintiloru gimnastica.

II.

4 clase, fiacare de cate 1 anu. Aici se invétia: Relegiunea, gramatica (urmatórieloru limbe: romana, germana, maghiara, francesa, dupa dorinti'a speciala: italiana si englesa), aritmetica, geografia, istori'a universala, istori'a naturala, fisica, elemente de chemia; afara de aceste musica, desemnulu, lucrulu de mana, cu permisiunea parintiloru gimnastica si inotatulu.

III.

Despartiementulu alu treilea este destinatu instructiunei mai inalte si cuprinde 2 clase, fiacare de cate 1 anu. Aici se propune: Istori'a universala, cu privire speciala la istori'a culturei, istoria literaturei, elemente de psichologia si estetica, mitologia, elemente de pedagogia. Afara de aceste perfectionare in susu-mentionatele limbe, in musica, desemnu, lucru de mana.

Pentru elevele romane, limba esplicativa va fi in cea mai mare parte limb'a romana.

Invetiatórie de lucru suntu domnisiórele Areti Teclu si Charlot'a Gusbeth, cari voru instrui pe eleve in cele mai diverse lucruri de mana, cum d. e. tótu felíulu de impletituri, filetu, cusatura si totudeodata croiala de albituri, confectionare regulata de haine, prin urmare desemnarea tiparelóru, totu felíulu de lucruri de lucsu etc.

Limb'a francesa si limb'a germana suntu limbele de conversatiune. Pentru conversatiunea francesa s'a engagiatu de 1 Septembre o francesa de nascere cu aptitudine pedagogica speciala.

Informatiuni mai pe largu si totudata programe specificate se afla in localulu institutului: **Strat'a Vamei Nr. 5,** dela St. Mihaiu: **Tergulu Cailoru Nr. 30.** 1—3

Redactoru respundietoru
IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparíulu lui
IOANE GÖTT si fiiu HENRICU.